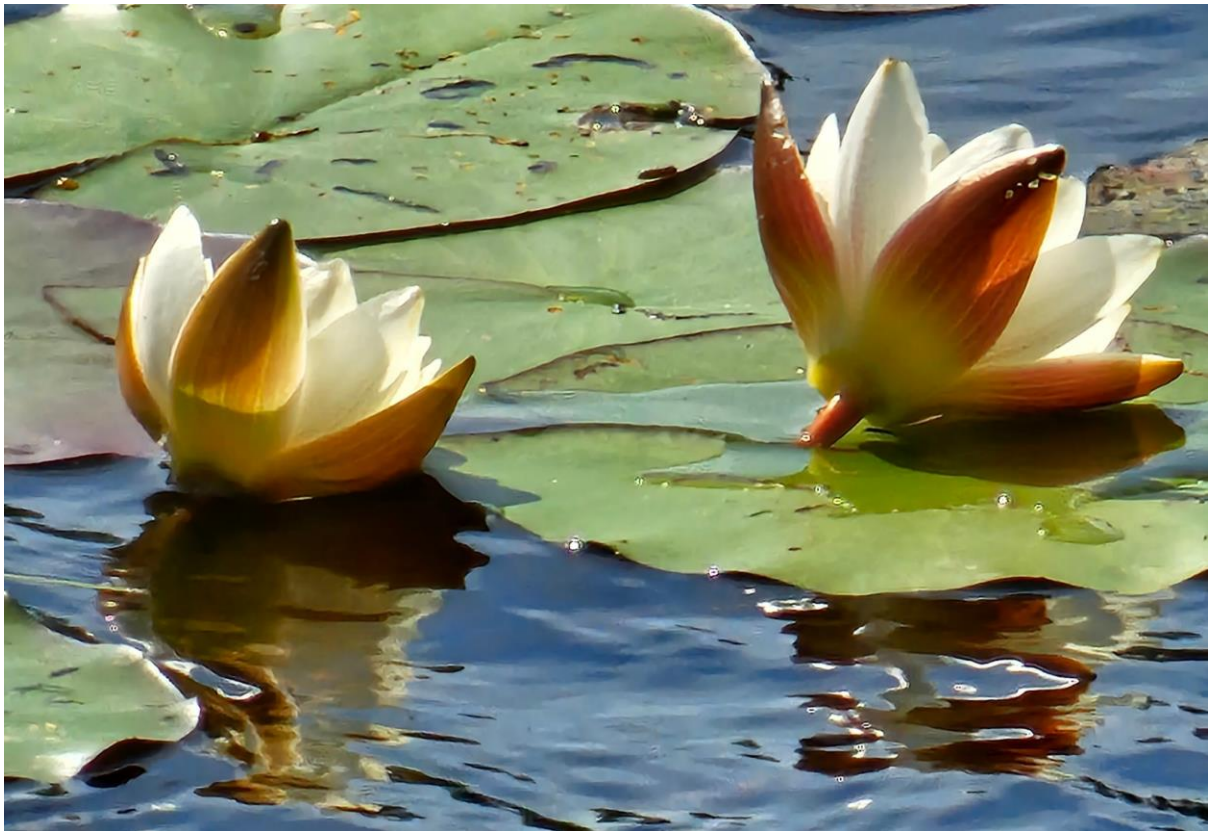

YMPÄRISTÖNSUOJELUN JA JÄTELAIN VALVONTA- SUUNNITELMA SEKÄ YHTEENVETO VALVONTAOHJELMASTA VUODELLE 2026

SISÄLTÖ

1	Johdanto	2
2	Ympäristöolosuhteet.....	3
3	Luvanvaraiset, rekisteröitävät sekä ilmoituksen varaiset toiminnot.....	4
4	Valvontaohjelma	4
5	Muu valvonta	6
6	Ympäristöriskien arviointi	8
7	Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukainen valvontamenettely	9
8	Valvonnan resurssit.....	10
9	Viranomaisten välinen yhteistyö	10
	Sovelletut oikeusohjeet	11
	Lähteet	12
	Liite 1.Valvontaohjelman yhteenveto.....	13
	Liite 2.Riskinarvioinnin eteneminen ja riskiluokan määräytyminen	14
	Liite 3.Riskimatriisi	15

1 Johdanto

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut vastaa seudullisesti ympäristönsuojelun, ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon tehtävistä neljän kunnan alueella. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toiminta-alueeseen kuuluvat Mikkelin lisäksi Hirvensalmi, Kangasniemi ja Mäntyharju. Pertunmaan kunta yhdistyi Mäntyharjun kuntaan vuoden 2025 alusta lähtien mutta Pertunmaan kunnan alueella olevat valvontakohteet on esitetty vielä erillisinä Pertunmaan kohteina tässä valvontasuunnitelmassa. Mikkelin seudun ympäristölautakunta toimii seudullisena ympäristönsuojeluviranomaisena. Toiminta-alueen koko on yhteensä 6965 km², josta yli viidennes on vesistöä. Suurimmat toiminta-alueella sijaitsevat vesistöt ovat Saimaa, Puula ja Kyyvesi. Asukkaita toiminta-alueella on noin 66 400. Vuoden 2025 lopussa toiminta-alueella sijaitsee yhteensä 226 ympäristöluvan varaista tai rekisteröintimenettelyn piirissä olevaa laitosta tai muuta toimintoa. Maa-aineslupakohteita Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toiminta-alueella on yhteensä 137. Yhteensä valvontaohjelmassa on 331 kohdetta.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen säännöllistä valvontaa varten ympäristönsuojelulain ja jätelain mukainen valvontasuunnitelma, johon kootaan tiedot alueen ympäristöolosuhteista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista (YSL 168 §, JL 124 §). Tarkemmin ympäristöluvanvaraisten, rekisteröitävien ja ilmoituksen varaisten toimintojen määräaikaistarkastukset ja muu säännöllinen valvonta kuvataan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen laatimassa valvontaohjelmassa. Suunnitelmallisen valvonnan tavoitteena on tunnistaa tapaukset, joista aiheutuu vaaraa terveydelle tai ympäristölle, ja tunnistaa lupamääräyksiä annettujen raja-arvojen ylitykset ja niiden syyt (esim. poikkeukselliset tilanteet, puutteelliset laitteistot tai prosessien operointitavat) ja muut laittomat tilanteet.

Valvonnan on oltava laadukasta, säännöllistä, tehokasta ja riskinarviointiin perustuvaa. Tähän liittyy tarkastusten oikea kohdentaminen, toiminnan priorisointi, valvontatoiminnan oikea resursointi, viranomaisten hyvä keskinäinen yhteistyö ja tarvittaessa valmius rikosprosessien käynnistämiseen. Valvontasuunnitelmassa on esitettävä riskinarvioinnin perusteet ja kuvattava, kuinka riskinarviointi ohjaa valvontaohjelman laatimista. Valvontasuunnitelma on julkinen asiakirja, joka käsitellään ympäristölautakunnassa.

Valvontaohjelman osalta lautakuntaan viedään yleiset periaatteet (esim. periaatteet riskinarvioinnille) ja yhteenvedo suunnitellusta valvonnasta. Yksityiskohtainen valvontaohjelma ei ole julkinen, mutta toiminnanharjoittajalla on oikeus saada tietää kohteensa valvontaluokka ja perusteet sen määräytymiselle. Vuosittain tehtävä valvontasuunnitelman päivittäminen ja valvontaohjelman yhteenvedon laatiminen eivät vaadi julkista nähtävillä oloa tai lautakunnan päätöstä. Yhteenvedo valvontaohjelmasta viedään tiedoksi lautakunnalle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi periä maksun valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisten ja rekisteröityjen toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta sekä jätteen ammattimaista keräystoimintaa koskevien ilmoitusten käsittelystä.

Valvontaviranomaisen on laadittava jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä harjoittavien laitosten valvontasuunnitelma. Suunnitelmassa tulee huomioida laitokset, jotka harjoittavat

jätteen kansainvälisiä siirtoja. Suunnitelman tulee perustua arviointiin siirrettävistä jätteistä ja niiden jätehuollosta aiheutuvista riskeistä ja ympäristövaikutuksista. Suunnitelmassa on esitettävä tarkastusten tavoitteet ja painopisteet, suunnitelman kattama maantieteellinen alue, suunnitellut tarkastukset ja niiden tiheys, tarkastuksiin osallistuvat viranomaiset ja niiden yhteistyötä koskevat järjestelyt sekä muut tarpeelliset seikat tarkastusten asianmukaiseksi toteuttamiseksi.

Valvontasuunnitelma ja -ohjelma on tarkastettava säännöllisesti. Jätelain valvontasuunnitelma on arvioitava uudelleen vähintään joka kolmas vuosi ja se on saatettava tarpeen mukaan ajan tasalle. Tässä esitetty valvontasuunnitelma ja valvontaohjelman yhteenveto on laadittu vuodelle 2026.

2 Ympäristöolosuhteet

Ympäristöluvan vaativiin, rekisteröitäviin ja ilmoituksen varaisiin sekä muuta laitosmaista toimintaa koskevan valvonnan piiriin kuuluviin toimintoihin liittyvien riskien tunnistamisessa on huomioitava toiminnan sijaintiin liittyvät tekijät, kuten pohjavesialueet ja niillä mahdollisesti sijaitsevat vedenottamot, pintavedet ja niiden erityispiirteet sekä häiriintyvät kohteet. Huomattava osa luvanvaraisista ja rekisteröitävistä sekä osa ilmoituksen varaisista toiminnoista sijaitsee taajaan asutulla alueella, jossa on useita häiriintyviä kohteita. Lisäksi tulee huomioida ympäristön muut erityispiirteet kuten arvokkaat luontokohteet.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen pinta-alasta noin 22 % on vesistöjä, joilla on merkittävää virkistyskäyttöarvoa ja merkitystä alueen matkailulle. Vesistöjä on tasaisesti koko toiminta-alueella, vesistöt ovat rikkonaisia ja rantaviivaa on paljon. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella on yli 23 000 vapaa-ajanasuntoa, joista suurin osa sijaitsee rannalla. Näin ollen myös taajaan rakennetun alueen ulkopuolella on runsaasti häiriintyviä kohteita. Uusien pohjavesiluokitusten mukaan Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toiminta-alueella sijaitsee 16 luokkaan 1 ja 33 luokkaan 2 kuuluvaa pohjavesialuetta. Näistä riskialueiksi on luokiteltu 7 aluetta. Uuden pohjavesiluokituksen mukainen E-merkintä (pohjavedestä riippuvainen elinympäristö) on liitetty 7 alueeseen.

Muista valvontasuunnitelman kohteista varsinkin jätelain lietevalvontaan, ympäristönsuojelun 16 luvun jätevesisäännösten sekä vesihuoltolain valvontaan liittyvät kohteet sijaitsevat pääosin haja-asutusalueella (90 % toiminta-alueen pinta-alasta) ja liittyvät yleensä haja-asutukseen. Haja-asutuksen aiheuttama kuormitus näkyy vesistöjen nuhraantumisenä, jonka riskiä on vaikea ennalta arvioida. Ympäristön pilaantumisen ja terveyshaitan vaaraan liittyvä riski muodostuu ja esiintyy pistemäisinä esiintyminä päästölähteiden läheisyydessä. Näiden osalta riskin tunnistaminen, arviointi ja hallintatoimet joudutaan suunnittelemaan ja kohdentamaan huomioiden rakennuspaikkakohtainen kuormituspotentialiaali ja kuormitukselle altistumisen vaara. Myös Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen jäsenkuntien ympäristönsuojelumääräyksissä jätevesisäännösten pohjana käytettävät ympäristöolosuhteet on kuvattu näistä riskin tunnistamiseen liittyvistä lähtökohdista. Valvonnan tehokas kohdentaminen vaatii sujuvaa viranomaisyhteistyötä ja riittävää ajantasaista sähköistä rakennuksiin liittyvää tietopohjaa.

3 Luvanvaraiset, rekisteröitävät ja ilmoituksen varaiset toiminnot

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella sijaitsee yhteensä 226 ympäristölupapalvelusta (162) tai rekisteröintimenettelyn (64) piirissä olevaa laitosta tai toimintoa. Jätelain 100 §:n mukaista jätteen ammattimaista keräystä harjoittaa 24 eri toimijaa. Yhdellä toimijalla voi olla yksi keräyspiste/keräyspaikka tai useampia aluekeräyspisteitä.

Maa-aineslakiin (MAL 1981/555) 10.4.2015 tehtyjen muutosten myötä maa-aineslain valvonta siirtyi 1.7.2016 alkaen kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaiseksi tehtäväksi. Samalla maa-aineslakiin kirjattiin, että samaa hanketta koskevat maa-aines- ja ympäristölupa on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana (MAL § 4a). Aiemmin kunnat ovat itsenäisesti voineet päättää, mikä taho kunnassa toimii maa-aineslakia valvovana viranomaisena. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella maa-aineskohteita on yhteensä 137. Näistä kohteista yhteensä 71 on sellaisia, joilla on sekä maa-aineslupa että ympäristölupa. Laitostyyppit ja laitosten jakautuminen kunnittain on esitetty taulukossa 1.

4 Valvontaohjelma

Valvontaohjelma on laitospohjainen luvanvaraisten ja rekisteröitävien sekä ilmoitusvaraisten toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta tehty ohjelma, johon on koottu tiedot ohjelmakauden valvontakohteista ja valvontatoimista. Valvontaohjelma toimii valvontamaksun perusteena ja siihen kirjataan kaikki maksulliset valvontatoimenpiteet. Valvontaohjelman laatimismenettely tulee kuvata valvontasuunnitelmassa. Valtion valvontaviranomaisen suorittamaa valvontaa varten on laadittu valvontaohje, jota voidaan soveltaa myös kunnan valvomiin kohteisiin (erityisesti, jos kyseessä on suuri kunta tai seudullinen alue tai jos valvottavia kohteita on useita). Valvonnan kohdentaminen riskinarvioinnin perusteella tapahtuu kunnissa samojen periaatteiden mukaisesti kuin valtion laitoksissa. Muiden kuin YSL:n liitteen 1 mukaisten laitosten osalta määräaikaistarkastusten järjestämisessä on mahdollista käyttää myös otantamenettelyä. Tavoitteena on, että valvonta on selkeää ja järjestelmällistä. Valvontaohjelman yhteenveto on esitetty liitteessä 1.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen valvontaohjelmassa on luetteloitu kaikki toimialueella sijaitsevat ympäristöluvanvaraiset kohteet, joille kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on myöntänyt ympäristöluvan, ja rekisteröintimenettelyn piiriin kuuluvat kohteet (jakeluasemat, asfalttiasemat, kemialliset pesulat, VOC -laitokset, energiantuotantolaitokset 1-50 MW) ja niitä koskevat muut säännöllisen valvonnan toimenpiteet. Valvonnassa on huomioitava, että ympäristöluvassa voidaan antaa toimintaan liittyviä määräyksiä. Rekisteröinnin yhteydessä toiminnanharjoittajalle ei voida antaa toimintaa koskevia määräyksiä. Tarvittaessa toiminnassa havaittuihin epäkohtiin voidaan puuttua YSL 180 §:n tai jätelain 125 §:n nojalla annettavien määräyksin. Lisäksi valvontaohjelmassa on mukana kohteet, joille kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on tehnyt lupaharkinnan, ja joilta toiminnan luonne ja laajuus huomioon ottaen ei ole vaadittu ympäristölupaa, mutta jotka kuuluvat säännöllisen valvonnan piiriin.

Valvontaohjelma sisältää myös jätelain 100 §:n mukaisten keräystoimintaa harjoittavien toimijoiden luettelon kunnittain (ilmoitusmenettely).

Taulukko 1. Ympäristöluvan varaisten, rekisteröitävien ja muiden valvontaohjelmaan sisällytettyjen toimintojen jakautuminen kunnittain Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella.

Ympäristöluvan varaiset toiminnot					
Toiminta / laitos	Mikkeli	Hirven- salmi	Mänty- harju	Pertun- maa	Kangas- niemi
Louhinta ja murskaus	43	7	8	6	7
Jätteen / energia- raaka-aineen käsit-	23	-	2	2	2
Teollisuus	7	1	3	1	1
Eläinsuojat	10	1	4	2	13
Ampumaradat	5	1	2	1	2
Moottoriurheilu	1	1	1	-	-
Jakeluasemat	2	-	-	-	-
Pesulat	2	-	-	-	-
Muut	1	-	-	-	-
Rekisteröitävät toiminnot					
Toiminta / laitos	Mikkeli	Hirven- salmi	Mänty- harju	Pertun- maa	Kangas- niemi
Jakeluasemat	32	1	7	3	4
Energiantuotanto	7	-	2	-	1
Asfalttiasemat	2	1	2	1	-
VOC-laitokset	-	-	-	-	1
Muu valvontaohjelmaan sisällytetty valvonta					
Toiminta	Mikkeli	Hirven- salmi	Mänty- harju	Pertun- maa	Kangas- niemi
Ammattimainen jät- teenkeräys	11	2	6	3	2
Huvivenesatamien jätehuolto	6	3	1	2	3
Hiekan ja soran otto	37	2	16	5	6

Valvonnan kohdentuminen ja määräaikaistarkastusten tiheys määräytyvät riskinarvioinnin perusteella. Riskinarviointi on kuvattu tarkemmin valvontasuunnitelman kappaleessa 6. Valvontaohjelmassa määrättyä määräaikaistarkastuksen tiheyttä voidaan tarvittaessa muuttaa vi-
ranhaltijan tekemän harkinnan perusteella. Määräaikaistarkastusten tihentämiseen voi johtaa

tilanteet, joissa laitoksella esiintyy toistuvasti poikkeavia tilanteita, toimintahäiriöitä tai lupaehtojen rikkomuksia.

Jätelain 124 §:n mukaan valvontaviranomaisen on määräajoin asianmukaisesti tarkastettava laitokset, joissa harjoitetaan jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä ja toiminnot, joissa syntyy vaarallista jätettä. Samoin on tarkastettava jätteen kuljettajan ja jätteen välittäjän toiminta liittyen jätteen keräystoimintaan (JL 100 §) sekä ne toiminnot, joissa toteutetaan jätteen kansainvälisiä siirtoja. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella on yli 250 erilaista toimintaa, jossa syntyy vaarallisia jätteitä. Näitä ovat mm. auto- ja konekorjaamot, maalaamot, rakennusliikkeet/myymälät ja tukkuliikkeet, liikennöintiin liittyvät palvelut ja terveyspalvelut sekä mm. maatilat.

5 Muu valvonta

Valvontaohjelmaan kuuluvan valvonnan lisäksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaiset viranhaltijat suorittavat suunnitelmallista valvontaa mm. haja-asutusalueiden jätevesisäännösten (YSL 527/2014 16 L, VNA 157/2017), vesihuoltolain (VHL 2001/119, muutos 2014/681) ja jätelain (JL 646/2011) valvonnassa. Vesilain (587/2011) mukainen valvonta määrittyy ja kohdentuu pääosin asiakaskanteluiden mukaan. Tyypillisiä käsiteltäviä asioita ovat ojituksen toteutustapa ja osapuolten velvollisuudet ojitusten suhteen. Vesirakentamisen osalta vesilain mukaiset asiat keskittyvät erilaisten vesialueelle rakennettujen rakennelmien ja penkereiden naapuruushaitan ja vesitaloudellisen lupatarpeen arviointiin. Vesilain valvontaan liittyvien valvontakäyntien määrä on ollut vuosittain keskimäärin 20.

Ympäristönsuojelulain mukaisten meluilmoitusten ja muiden ilmoitusten (koeluontoinen toiminta, poikkeukselliset tilanteet yms.) ja maasto- ja vesiliikennelain mukaisten hakemusten käsittelyyn liittyy usein tarkastus alueelle ennen päätöksen tekemistä tai melua aiheuttavan tapahtuman aikana. Tarkastukseen voi liittyä myös melumittauksia. Meluilmoituksia tulee viireille vuosittain noin 30, ja maasto- ja vesiliikennelain mukaisia hakemuksia noin 5.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaisille viranhaltijoille kuuluu myös nitraattiasetuksen valvonta ja nitraattiasetuksen nojalla tehtyjen aumavarastointi-ilmoitusten ja lannanlevitysajankohdasta poikkeamiseen liittyvien ilmoitusten käsittely. Muuta valvontaa on esimerkiksi naapuruussuhdelain nojalla tehtävä ympäristöhaittailmoituksiin liittyvä valvonta (melua, savua, pölyä).

Haja-asutusalueiden jätevesiasetuksen valvonta

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialuetta koskeva haja-asutusalueen jätevesihuollon valvontaohjelma on esitelty ympäristölautakunnalle 10.6.2020 (§ 44). Vuonna 2026 valvontaa jatketaan pääosin tässä ohjelmassa määriteltyjen periaatteiden mukaisesti. Valvonta pyritään kohdistamaan riskiperusteisesti valvontaohjelmassa kuvattujen periaatteiden mukaisesti.

Tämänhetkisen arvion mukaan Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueen haja-asutusalueella sijaitsee noin 35 000 käyttöön otettua rakennuspaikkaa, joista noin 20 000 arvioidaan olevan varustettu paineellisella vesihuoltovarustuksella. Vallitsevan jätevesien puhdistusta koskevan normin täyttämättömiä kohteita arvioidaan olevan noin 10 000 - 12 000. Valvontaa tehdään mahdollisuuksien mukaan ympäristönsuojelulain, jätelain ja vesihuoltolain yhdennettynä valvontana.

Jätevesihuoltoon liittyviä kiinteistökohtaisia valvontakäyntejä on tehty Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella vuosittain noin 100-300 kiinteistöllä, joista pääosa kohdentuu vuosittain määritellyille selvitysalueille. Toistaiseksi vesihuoltovarusteiden vaatimuksen mukaisuus on arvioitu viranomaisen toimesta noin 5000-6000 kohteessa. Toistaiseksi läpi käydyistä selvitysalueista valtaosa on ollut alueilla, jonne on rakennettu tai suunniteltu verkostoimaista vesihuoltoa. Valvonnassa kootuilla tiedoilla muodostetaan ja ylläpidetään sähköistä tietopohjaa haja-asutuksen vesihuoltovarusteista, tyhjennettävistä lietteiloista ja vesihuolto liittymistä. Näin tuetaan myös jätelain ja vesihuoltolain säännösten valvontaa ja yleistä kunta-rekisteritiedon ylläpitoa.

Uutena kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle useimmissa jäsenkunnissa todennäköisesti määrättävänä tehtävänä on alkanut vuonna 2020 ympäristönsuojelulain 156 d § tarkoitettujen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamishakemusten käsittely. Kaikissa toimialueen kunnissa ei ole tehty toistaiseksi päätöstä toimivaltaisesta viranomaisesta YSL 156 d § mukaisessa päätöksessä. Vireille tulleiden hakemusten kirjaus ja hallinnollinen valmistelu on kuitenkin käynnistetty kunnan ympäristöviranomaisen toimesta. Näiden päätösten valmistelu on prosessivaiheiltaan pääosin samanlainen edellä kuvatun ympäristönsuojelulain, jätelain ja vesihuoltolain yhdennetyn valvontamenettelyn kanssa. Ennen valvontatoimien käynnistämistä kootaan toimialueen kunnista saatavilla olevien tietojen perusteella tilannekatsaus siirtymäaikana (2004-2019) toteutetuista saneerauksista ja arvio eri valvontamenettelyjen piirissä olevista kiinteistöistä.

Jätevesien käsittelyn ja jätelain yhdennetty valvonta

Jätevesiasetuksen valvontaa toteutetaan ympäristönsuojelulain, jätelain ja vesihuoltolain yhdennettynä valvontana yhdessä kuntien jätehuollon järjestäjäviranomaisten ja kunnan sako- ja umpikaivolietteen vastaanotosta vastaavien laitosten kanssa. Tältä osin valvonta on sisällyttään jätevesijärjestelmien käytön valvontaa ja tukee jätelain 143 § rekisterin sisällön ylläpitoa. Erityistä huomiota kiinnitetään jätteen kuljetuksiin ja jätelain 121 § mukaisiin siirtoasiakirjoihin. Käytännössä tämä tarkoittaa haja-asutusalueiden jätevesivalvonnan yhteydessä sekä erillisinä valvontaprojekteina viemäriverkostoon kuulumattomien kiinteistöjen jätevesilietteiden tyhjennysten ja käsittelyn yhdennettyä valvontaa. Valvontaa varten kerätään tietoa kiinteistöjen jätevesiselvityksistä, sähköisestä siirtoasiakirjarekisteristä (SIIRTO-rekisteri), jätevedenpuhdistamoiden lietteiden vastaanottokirjanpidosta ja kuntien jätehuoltorekistereistä (Mikkelissä ja Mäntyharjulla on käytössä VINGO-järjestelmä).

Yhtenä merkittävänä tietolähteenä ovat kiinteistöjen tekemät ilmoitukset lietteiden omatoimisesta käsittelystä. Mäntyharjulla aloitettiin vuonna 2025 selvitysprojekti lietteiden

omatoimisesta käsittelystä Ympäristöpalveluiden ja jätehuoltoviranomaisen yhteistyönä. Haja-asutusalueiden jätevesijärjestelmien ja lietteiden käsittelyä varten perustetaan selvitysalueita, joihin kohdistetaan säännönmukaisempaa valvontaa lähettämällä kiinteistöille jätevesien ja lietteiden käsittelyä koskevia selvityspyyntöjä. Vuosittain selvityspyyntöjä lähetetään tyypillisesti noin 100–500 kappaletta. Saatujen selvitysten perusteella täydennetään myös jätehuoltoviranomaisten rekisteritietoja ja kunnan rakennusvalvonnan ylläpitämää tietosisältöä kiinteistöjen vesihuoltovarusteista, liittymistä ja jätevesien käsittelystä.

Toinen valvonnan pääprosessi on osallistuminen haja-asutusalueiden rakennuslupaprosesseihin YSL 156 a § mukaisilla alueilla (uusimistarpeen määrittely, osallistumien suunnittelun ohjaukseen YSL näkökulmasta) ja toisaalta 156 b § alueilla (lausunnot jätevesijärjestelmien vaatimuksenmukaisuudesta). Lisäksi valvontaa tehdään asiakaskysyntään perustuen (lausuntopyynnot, kantelut) yleisenä laillisuusvalvontana sekä YSL 156 d § tarkoitettujen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamishakemusten käsittelyn yhteydessä.

Vesihuoltolain valvonta

Vesihuoltolain uusi sisältö hyväksyttiin eduskunnassa marraskuussa 2025 ja uusi vesihuoltolaki tulee voimaan 1.1.2026. Lakimuutoksen myötä pääsääntönä on, että vesihuoltolaitokselle on määritettävä toiminta-alue ja toiminta-alueita koskeva päätös on päivitettävä määrävällein. Kaikilla toiminta-alueilla on yhtenevä liittämismääräys vesihuoltoverkostoon, eikä laissa ole annettu enää haja-asutusalueisiin liittyviä poikkeuksia. Suomen ympäristökeskus on tehnyt paikkatietoanalyysin taajamien ulkopuolisista alueista. Toiminta-alueiden päivittämisen ja liittämismääräyksen muutosten arvioidaan koskevan valtakunnallisesti noin 25 000 kiinteistöä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo vesihuoltolakia toiminta-alueelle kuuluvien kiinteistöjen vesihuoltoverkostoon liittymisen osalta ja käsittelee vapautushakemukset. On oletettavaa, että liittämismääräyksen laajeneminen myös haja-asutusalueilla sijaitseville vahvistetuille vesihuoltolaitosten toiminta-alueille lisää valvottavien kiinteistöjen määrää sekä vapautushakemusten määrää.

Mikkelin seudun ympäristöpalvelut käsittelee omaehtoisesti vireille tulevia vapautushakemuksia vesijohto ja viemäriverkostoon liittymisestä vuosittain vain muutamia. Tämän lisäksi valvotaan kiinteistöjä, joille on aiemmin annettu määräaikainen vapautus vesijohto- ja / tai viemäriverkostoon liittymisestä. Resurssien sallimissa puitteissa otetaan tarkasteltavaksi yksittellen eri vesihuoltolaitoksen toiminta-alueita, joilla sijaitsevia vesihuoltoon liittymättömiä kiinteistöjä kehoitetaan liittymään vesihuoltolaitoksen verkostoihin tai hakemaan vapautusta liittymisestä.

Jätelain valvonta ja merenkulun ympäristönsuojelulain valvonta

Jätelain laaja uudistus on tullut voimaan heinäkuussa 2021. Jätelain uudistuksen keskeisenä tavoitteena on lisätä jätteiden erilliskeräysvelvoitteita ja edistää eri jätelajien hyötykäyttöä, tehostaa jätevirtojen seurantaa, viranomaisten tiedonsaantia ja digitalisaatiota. Tiukemmat vaatimukset erilliskeräysvelvoitteelle lisäävät myös valvontatyötä. Valvontaa tulee kohdistaa

myös yrityksiin ja muihin julkisiin toimijoihin kuin kuntiin. Uusina velvoitteina on elintarvikealan toimijoiden velvoite pitää kirjaa elintarvikejätteistä, sekä kiinteistönomistajien velvoite ilmoittaa jätehuoltoviranomaiselle kompostoinnista.

Ympäristöpalvelut tekee jätehuollon valvontaa myös suorittamalla asuinaluekohtaisia jätehuoltokierroksia. Kierroksia on tehty vuodesta 2021 alkaen lähinnä Mikkelin taajama-alueilla. Kierroksia kohdennetaan riskiperusteisesti kanteluiden (rottahavainnot, roskaantuneet kiinteistöt ja haittaa aiheuttavat kompostorit) perusteella. Asuinaluekohtaisia kierroksia tehdään vuosittain 5 - 10, riippuen rottahavainnoista ja kanteluista sekä käytettävissä olevista resursseista. Keskimäärin vuosittain tarkastetaan noin 150 kiinteistöä.

Jätelain valvontaan liittyy edelleen jätelain 100 §:n mukaiset ilmoitukset jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta jätehuoltorekisteriin. Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen toimialueella tällaisia ilmoituksia on vuoden 2025 lopussa tehtynä yhteensä 24. Ilmoitusten mukainen toiminta on sisällytty valvontaohjelmaan. Samoin valvontaohjelmaan on sisällytetty merenkulun ympäristönsuojelulain nojalla tehtävä huvivenesatamien jätehuollon valvonta. Säännöllisen valvonnan piiriin kuuluvia huvivenesatamia on Mikkelin seudun ympäristöpalveluiden toimialueella yhteensä 15. Näistä osa on varsinaisia huvivenesatamia ja osa on luokiteltu vähäisiksi satamiksi.

6 Ympäristöriskien arviointi

Mikkelin seudun ympäristöpalvelujen valvontaohjelma perustuu laitospäätöseen riskianalyyysiin ja riskinarviointiin, joiden perusteella kullekin ympäristöluvan varaiselle ja rekisteröintimenettelyn piiriin kuuluvalla kohteella on määritetty riskiluokka (= valvontaluokka). Riskianalyysi on jäsenelty prosessi, joka tunnistaa tarkasteltavasta toiminnasta, laitteistosta tai järjestelmästä johtuvien haitallisten seurausten todennäköisyyden ja laajuuden. Riskianalyyseissä tunnistetaan myös kohteeseen liittyvät ominaisuudet (laitteet, prosessit, toimintaympäristö) ja toimintaan liittyvät vaaratekijät. Ympäristöriskien osalta riskinarviointi kohdistetaan ihmisten terveyteen ja ympäristöön (eloton ja elollinen) liittyviin haitallisiin seurauksiin. Riskianalyyseissä riskin suuruus arvioidaan onnettomuuden tai päästöön johtavan häiriötilanteen todennäköisyyden ja seurausten vakavuuden perusteella. Riskienhallintaan liittyy riskien pienentäminen laitoksen toimintaan liittyvin teknisin keinoin ja riittävät valvontatoimet.

Laitospäätöinen riskiluokka määritellään toiminnan sijaintipaikkaan liittyvien herkkyystekijöiden, terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien päästöjen todennäköisyyksien ja seurausten vakavuuden perusteella. Sijaintipaikkaan liittyviä vaaroja tunnistettaessa on huomioitu, sijaitseeko laitos pohjavesialueella tai sen läheisyydessä, toimiiko pohjavesialueella vedenotto, ja onko laitoksen vaikutusalueella vesistöjä ja häiriintyviä kohteita. Itse toimintaan liittyvien vaaratekijöiden osalta on huomioitu toiminnan laajuus ja luonne ja toiminnassa käytettävät tilat, laitteet ja kemikaalit. Toimintaan liittyvien vaaratekijöiden perusteella on arvioitu mahdollisen ympäristöpäästön todennäköisyys. Seurausten vakavuus on arvioitu sijaintipaikkaan ja itse toimintaan liittyvien vaaratekijöiden perusteella. Riskinarvioinnin eteneminen ja riskiluokan määrittymiseen vaikuttavat tekijät on kuvattu valvontasuunnitelman liitteessä 2.

Jätteen laitos- ja ammattimaisen käsittelyn ympäristöluvat noudattavat vastaavaa arviota kuin muidenkin ympäristöluvallisten kohteiden tarkastustiheys, riskiluokitus ja muut käytännössä havaitut seikat huomioiden. Paikkoja, joissa syntyy vaarallisia jätteitä, seurataan vaarallista jätettä vastaanottavien laitosten avulla, pyytämällä erikseen vuosittain kerättyjä tietoja Mikkelin seudun pienyrityksistä, kunnilta ja muilta julkisyhteisöistä kootuista vaarallisista jätteistä. Satunnaisia tarkastuksia tehdään tarpeen mukaan esimerkiksi palotarkastajien kanssa. Jätehuollon toimivuuden, ja siihen liittyen vaarallisten aineiden syntyminen ja käsittely liittyy aina ympäristöluvallisten ja rekisteröityjen laitosten tarkastuksiin.

Maa-ainekohteet on sisällytetty samaan valvontaohjelmaan muiden valvottavien kohteiden kanssa, mutta maa-ainekohteille ei ole määritelty valvontatiheyttä ohjaavaa riskiluokkaa. Maa-ainekohteiden tarkastustiheydessä huomioidaan toiminnan aktiivisuus alueella.

Haja-asutusalueen jätevesihuollon valvontaohjelmassa kuvataan periaatteet riskiperusteiseksi jätevesihuollon valvonnan kohdentamiseksi. Haja-asutuksen jätevesihuollon valvontaohjelma vuodelle 2020 on hyväksytty Mikkelin seudun ympäristölautakunnassa 10.6.2020 (§ 44). Tämä valvontaohjelma linjaa valvonnan suunnittelua ja kohdentamista myös vuonna 2026.

7 Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukainen valvontamenettely

Jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun vastaavan seikan vuoksi on aihetta olettaa, että toiminnasta aiheutuu terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa, valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta tai selvitettävä asia muulla asianmukaisella tavalla. Onnettomuuden ja haitasta tehdyn ilmoituksen osalta arvioidaan, kenen valvontaviranomaisen vastuulle asian selvittäminen kuuluu. Viranomaiset tekevät asian selvittämiseksi ja laillisen tilanteen palauttamiseksi tarvittavaa yhteistyötä. Mikäli asian selvittäminen kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaisen viranhaltijan vastuulle tai asian selvittämiseksi tarvitaan muutoin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimia, tekee kunnan ympäristötarkastaja tai muu vastaava viranhaltija alueelle tarkastuksen. Valvontakäynnin kiireellisyys arvioidaan tapauskohtaisesti. Tapauskohtaisesti myös harkitaan, vaatiiko tilanne tiedottamista ja millä laajuudella tiedottaminen tapahtuu.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä vaaraa ihmisen terveydelle tai siitä uhkaa aiheutua välittömiä ja huomattavia haittavaikutuksia ympäristölle, valvontaviranomaisen on keskeytettävä toiminta siltä osin kuin se on välttämätöntä terveyden ja ympäristön suojelemiseksi, jos toiminnanharjoittaja ei itse ole ryhtynyt riittäviin toimenpiteisiin. Kiellon tai määräyksen voi antaa tai keskeytyksen suorittaa kiireellisissä tapauksissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen puolesta tämän määräämä viranhaltija. Mikkelin ympäristölautakunta on kokouksessaan

18.9.2025 (§ 64) tehnyt tarvittavat delegoinnit lautakunnalta ympäristönsuojelun viranhaltijoille. Delegoinneilla lautakunta on siirtänyt ympäristönsuojelun viranhaltijoille oikeuden käyttää kiireellisissä tapauksissa YSL 175 §:n (Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen), 180 §:n (Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi) ja 181 §:n (Toiminnan keskeyttäminen) mukaista päätösvaltaa. Tällaisissa tapauksissa kielto tai keskeyttämistoimenpide on kuitenkin saatettava mahdollisimman pian kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi.

Viranomainen voi tarvittaessa tehostaa antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai teettämisuhallalla. Uhkasakon tai teettämisuhan antamista ei ole mahdollista delegoida viranhaltijalle vaan uhkasakon tai teettämisuhan määrää aina kunnan ympäristönsuojeluviranomainen (Mikkelin seudun ympäristölautakunta). Ennen uhkasakon tai teettämisuhan asettamista varataan sille, jota määräys koskee, tilaisuus tulla kuulluksi.

8 Valvonnan resurssit

Vuoden 2026 alussa ympäristönsuojelun tulosalueella työskentelee 4 ympäristötarkastajaa, 1 ympäristösuunnittelija ja ympäristöpäällikkö (yhteensä 6 htv). Näistä ympäristötarkastajat työskentelevät pääsääntöisesti ympäristönsuojelulain ja muissa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle osoitetuissa ympäristövalvonnan tehtävissä. Lisäksi ympäristövalvonnan tehtäviin on resursoitu vuodelle 2026 määräraikaista työvoimaa noin 0,9 htv. Valvonnan resurssit eivät ole viime vuosina muuttuneet mutta lakisääteiset tehtävät ovat lisääntyneet.

9 Viranomaisten välinen yhteistyö

Lupa- ja valvontaviranomaisten on oltava keskenään riittävässä yhteistyössä. Kunnan lupa- ja valvontaviranomaisia ovat rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveys. Vuoden 2026 alusta lähtien valtion lupa- ja valvontaviranomaisena Lupa- ja valvontavirasto. Pelastusviranomaisena toimii Etelä-Savon pelastuslaitos ja poliisiviranomaisena Itä-Suomen poliisilaitos.

Vakiintuneena käytäntönä on ollut, että kuntien rakennusvalvonnat pyytävät kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaisen viranhaltijan lausunnon jätevesijärjestelmien saneerauksia varten haettavista toimenpideluvista, jos kohde sijaitsee kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä pilaantumisen herkäksi alueeksi määritellyllä alueella. Lisäksi lausunto pyydetään eläinsuojien ja muiden sellaisten kohteiden rakennusluvista, jotka saattavat aiheuttaa ympäristön pilaantumisen vaaraa tai naapuruussuhdelain tarkoittamaa haittaa viihtyvyydelle. Ympäristötarkastaja tekee ympäristönsuojelulain ja maankäyttö- ja rakennuslain valvontaan liittyviä valvontakäyntejä yhdessä rakennustarkastajien kanssa.

Uuden ympäristönsuojelulain mukaan ympäristölupahakemusta käsiteltäessä hakemuksessa esitetystä toiminnasta on pyydettävä toiminnan sijaintikunnan terveydensuojeluviranomaisen lausunto. Mikkelin seudun ympäristöpalvelut huolehtii toimialueensa kunnissa sekä ympäristönsuojelulain että terveydensuojelulain valvonnasta. Ympäristötarkastajat tekevät yhteistyötä terveystarkastajien kanssa ympäristölupien valmistelussa, kaavalausuntojen

antamisessa ja ympäristön yleisessä valvonnassa. Uuteen jätelakiin on sisällytetty velvoite elintarviketoimijoille pitää kirjaa muodostuvan elintarvikejätteen määrästä ja hyötykäytöstä. Velvoitetta valvotaan yhteistyössä terveystarkastajien (elintarvikevalvonnan) kanssa.

Tarvittaessa lausuntoja pyydetään ja mielipidettä kysytään muilta viranomaisilta. Öljyva-hinko- ja muissa kemikaaliasioissa yhteistyötä tehdään Etelä-Savon pelastuslaitoksen kanssa. Etelä-Savon ELY-keskus (jatkossa Lupa- ja valvontavirasto) toimii asiantuntija- ja yhteistyöta-hona ympäristönsuojelulain mukaisten asioiden lisäksi luonnonsuojelulain ja vesilain mukai-siin asioihin liittyvässä valvonnassa. Tarvittaessa tarkastuksia tehdään yhdessä valtion val-vontaviranomaisen ja / tai pelastusviranomaisen kanssa.

Poliisi on velvollinen antamaan tarvittaessa virka-apua ympäristönsuojelulaissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Ympäristön turmelemisesta, laiminlyönnestä ja muista ympäris-tönsuojelulain rikkomuksista tehdään tarvittaessa ilmoitus poliisille esitutkintaa varten. Viime vuosina yhteistyötä ja tiedonvälitystä poliisin ja syyttäjän kanssa on parannettu mm. Etelä-Savon ELY-keskuksen vetämän ympäristörikosten torjunnan yhteistyöryhmän toimin-nan myötä. Lisäksi poliisin kanssa järjestetään tarvittaessa palavereja, joissa käydään läpi Ympäristöpalveluiden ja poliisin välistä yhteistyötä ja toimintamalleja yhteistyön tehosta-miseksi.

Sovelletut oikeusohjeet

Maa-aineslaki (MAL 555/1981) 4a § (Maa-aineslupahakemuksen ja ympäristölupahakemuk-sen yhteiskäsittely), 7 § (lupaviranomainen ja lausunnot)

Ympäristönsuojelulaki (YSL 527/2014) 1 § (lain tarkoitus), 5 § (määritelmät), 22 § (kunnan ympäristönsuojeluviranomainen), 167 § (valvonnan järjestäminen), 168 § (säännöllinen val-vonta), 169 § (tarkastus onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa), 175 § (rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen), 180 § (määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi), 181 § (toimin-nan keskeyttäminen), 182 (kunnan ympäristönsuojeluviranomaiset alaisen viranhaltijan väli-aikainen määräys), 184 § (uhkasakko, teettämisuha ja keskeyttämisuha), 185 § (kuulemi-nen), 187 § (virka-apu), 188 § (toiminta rikosasiassa), 239 § (valvontasuunnitelmat, valvonta-ohjelmat, siirtymäsäännökset)

Ympäristönsuojeluasetus (YSA 713/2014) 2 § (kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa kä-siteltävät lupa-asiat), 28 § (valvontasuunnitelma), 29 § (määräaikaistarkastukset ja riskinarvi-ointi), 30 § (valvontaohjelma, 39 § (lupa- ja valvontaviranomaisten yhteistyö)

Jätelaki (646/2011) § 124 (tarkastukset ja valvontasuunnitelmat)

Lisäksi

Valtioneuvoston asetus jätteistä (2021/978)

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkon ulkopuolisilla alueilla (157/2017)

Vesihuoltolaki 119/2001

Vesilaki 587/2011

Maastoliikennelaki 1710/1995

Vesiliikennelaki 782/2019

Lähteet

Gormley A, Pollard S, Rocks S, Black E 2011. Guidelines for Environmental Risk Assessment and Management. Green Leaves III. Cranfield University. UK.

Heikkilä A-M, Murtonen M, Nissilä M, Virolainen K, Hämäläinen P. 2007. Riskianalyysien laatu: vaatimukset tilaajalle ja toteuttajalle. Tutkimusraportti Nro VTT-R-03718-07. VTT.

<http://www.vtt.fi/proj/riskianalyysit>

Wessberg N, Seppälä J, Molarius R, Koskela S, Pennanen J, Silvo K, Kekoni P 2006. Häiriöpäästöjen ympäristöriskianalyysi – YMPÄRI –hankkeen suositukset. Suomen ympäristö 2. Suomen ympäristökeskus. Helsinki.

Ympäristövalvonnan ohje. Työryhmän esitys ympäristöministeriölle 14.1.2015.

Liite 1. Valvontaohjelman yhteenveto

Ympäristölupakohteet	Valvonta- luokka	Kohteet (kpl)	Toteutuneet tarkastukset vuonna 2024	Suunnitellut tarkastukset vuonna 2025	Suunnitellut tarkastukset vuonna 2026
Louhinta ja murskaus*	II	71	29	33	38
Jätteen ja energiaraaka- aineen varastointi ja kä- sittely	II-III	30	4	13	4
Teollisuus	I-III	13	4	3	4
Eläinsuojat	II-III	30	8	11	4
Ampumaradat	I-III	11	2	1	2
Moottoriurheiluradat	II-III	3	-	-	2
Jakeluasemat (pohjavesi- alueella)	I	2	-	2	-
Pesulat (pohjavesialu- eella)	II	2	1	1	-
Muut	III	1	1	-	-
Rekisteröidyt kohteet	Valvonta- luokka	Kohteet (kpl)	Toteutuneet tarkastukset vuonna 2024	Suunnitellut tarkastukset vuonna 2025	Suunnitellut tarkastukset vuonna 2026
Jakeluasemat	II	47	7	16	8
Energiantuotantolaitok- set (5-50 MW)	II	10	1	6	-
Asfalttiasemat	II	6	1	3	4
VOC-laitokset	II	1	1	-	-
Muu valvontaohjelmaan sisältyvä valvonta	Valvonta- luokka	Kohteet (kpl)	Toteutuneet tarkastukset vuonna 2024	Suunnitellut tarkastukset vuonna 2025	Suunnitellut tarkastukset vuonna 2026
Jätelain 100 §:n mukai- nen valvonta	II-III	24	2	7	2
Merenkulun ympäristön- suojelun valvonta	II-III	15	-	6	1
Hiekan ja soran otto (vain maa-aineslupa)	II	66	37	25	34

*kohteilla sekä ympäristölupa että maa-aineslupa

Liite 2. Riskinarvioinnin eteneminen ja riskiluokan määräytyminen

I VAIHE

Toiminnan sijaintipaikkaan liittyvien vaaratekijöiden kartoittaminen

- Laitos sijaitsee pohjavesialueella tai sen välittömässä läheisyydessä
- Laitoksen vaikutusalueella sijaitsee vedenottamo
- Laitos sijaitsee vesistön läheisyydessä tai laitoksen toiminnasta (erityisesti häiriötilanteessa) voi aiheutua vesistövaikutuksia
- Runsaasti häiriintyviä kohteita (asiantuntija-arvio, jossa otetaan huomioon häiriintyvien kohteiden määrä ja etäisyys toiminnasta)

II VAIHE

Toimintaan liittyvien vaaratekijöiden kartoittaminen

- Toiminta on suurta / vilkasta ja mahdolliset vaikutukset leviävät laajalle (yli 1 km)
- Toiminnasta voi syntyä päästöjä, joista on terveyshaittaa tai jotka aiheuttavat merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa
- Toiminnassa käytetään vaarallisia kemikaaleja (muuta kuin koneissa käytettävät öljyt tai muut polttoaineet)

III VAIHE

Päästön todennäköisyyden arvioiminen

1. Päästön todennäköisyys pieni (satunnaisesti, esim. kerran 5 vuodessa)
2. Päästön todennäköisyys kohtuullinen (satunnaisesti, max. kerran vuodessa)
3. Päästön todennäköisyys suuri (useammin kuin kerran vuodessa)

IV VAIHE

Päästön seurauksen vakavuuden arvioiminen

1. Päästö aiheuttaa lyhytaikaista viihtyvyyshaittaa, ei ympäristön pilaantumisen vaaraa
2. Päästö aiheuttaa viihtyvyyshaittaa ja / tai ympäristön pilaantumisen vaaraa
3. Päästö aiheuttaa vaaraa terveydelle ja / tai merkittävää ympäristön pilaantumisen vaaraa

V VAIHE

Riskiluokan määrittäminen

Riskiluokka määräytyy päästön todennäköisyyden ja päästön seurauksen vakavuuden perusteella (ks. riskimatriisi)

Liite 3. Riskimatriisi

Todennäköisyys	RISKILUOKKA		
3 (suuri)	II	I	I
2 (kohtuullinen)	III	II	I
1 (pieni)	III	II	I
Seuraus	1 (lievä)	2 (kohtuullinen)	3 (vakava)

Riskiluokka I

Ympäristöpäästöllä voi olla terveyteen ja ympäristön tilaan liittyviä merkittäviä seurauksia, jotka voivat olla pitkäaikaisia. Toimintaa on valvottava keskimääräistä tiheämmin. Valvontakäynnit normaalitilanteessa kerran 1-2 vuodessa. Valvontaluokka 1.

Riskiluokka II

Ympäristöpäästöllä voi olla viihtyvyyteen ja ympäristön tilaan liittyviä, kestoaltaan vaihtelevia seurauksia. Toimintaa on valvottava tavanomaisella tiheydellä. Valvontakäynnit normaalitilanteessa kerran 3-4 vuodessa. Valvontaluokka 2.

Riskiluokka III

Ympäristöpäästöllä voi olla vähäistä ja lyhytaikaista merkitystä. Ei aiheuta ympäristön pilaantumisen vaaraa. Toimintaa on valvottava tavanomaisella tiheydellä tai harvemmin. Valvontakäynnit normaalitilanteessa kerran 3-5 vuodessa. Valvontaluokka 3.